

INFHEISTÍOCHTAÍ, IASACHTAÍ, ÁRACHAS NÓ PINSIN LE FÓCAS INBUHUAITHE: CAD É AR AR CHEART DUIT A BHEITH SAN EOLAS?

Trí na roghanna a dhéanaimid, bíonn ról againn go léir i múnlú ár dtodhchaí. Ar mhaith leat do chion a dhéanamh ar mhaithe le todhchaí ní b' inbhuanaithe? Faigh tuilleadh eolais faoin gcaoi ar féidir le do roghanna airgeadais tacú leis an gcomhshaol agus leis an tsochaí, agus cuimhneamh ar roinnt leideanna!

Conas cinntí airgeadais a dhéanamh ar bhealach inbhuanaithe?

Mar thomholtóir, bíonn rogha agat infheistíocht a dhéanamh, iasachtaí a fháil, polasaí árachais a fháil ní táirge pinsin a roghnú a mhaoíníonn cuideachtaí ní tionscadail a ghníomhaíonn ar bhealach atá freagrach go sóisialta ní a chuidíonn leis an gcomhshaol a chosaint agus leis an aistriú i dtreo geilleagar níos inbhuanaithe.

Féadfaidh tú, mar shampla, cinneadh airgeadais a dhéanamh ar bhealach inbhuanaithe má chuireann tú do chuid airgid i gciste infheistíochta a infheistíonn i gcuideachtaí a dhéanann dramhaíl tí a athchúrsáil, ní dtionscadail a chuireann fostáiocht chun cinn i bpobail atá faoi mhíbhuntáiste sóisialta, ní má fhaigheann tú iasachtaí chun teach atá tiosach ar fhuinneamh a cheannach. I bhfocail eile, bíonn tú ag smaoineamh ní hamhán ar an airgead atá i gceist ach na gnéithe Comhshaoil, Sóisialta agus Corparáideach (ESG) den táirge airgeadais fostá.

Cad is táirge airgeadais le gnéithe inbhuanaitheachta ann?

Tá táirgí airgeadais a bhfuil gnéithe inbhuanaitheachta ag baint leo á dtairiscint ag bainc, ag bainisteoirí sócmhainní, ag árachóirí, ag cistí pinsin ní ag cuideachtaí airgeadais eile. Áirítear leo sin:

- **Iasachtaí** a thacaíonn le tionscadail atá freagrach ó thaobh an chomhshaoil de, amhail iasachtaí chun ceannach feithicle astaíochtaí níalasacha, tithe atá inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de ní athchóiriú/uasghrádú tí a mhaoiniú chun é a dhéanamh níos tiosáil ar fhuinneamh.
- **Infheistíochtaí i scaireanna agus i mbannaí sonracha** arna n-eisiúint, mar shampla, ag cuideachtaí a bhfuil astaíochtaí CO₂ fior-ísle acu ní a léiríonn cleachtais fhreagracha i leith a bhfostaithe agus i leith na bpobal ina mbíonn siad ag obriú.
- **Infheistíochtaí, pinsin⁽¹⁾ ní polasaithe árachais saoil** amhail cistí infheistíochta, árachas saoil agus scéimeanna pinsin a dhéanann infheistíochtaí inbhuanaithe. Féadfaidh ciste infheistíochta, mar shampla, infheistíochta a dhéanamh i scaireanna na gcuideachtaí a ghineann leictreachas trí ghaoth, trí ghrianchumhacht ní trí hidreachumhacht.

(1) Sa bhileog eolais seo, ní chumhdaíonn "pinsin" scéimeanna pinsin stáit.

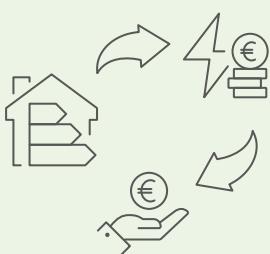
Cad iad na buntáistí a bhaineann le tárgí le gnéithe inbhuanaitheachta a cheannach?

Is féidir le **hinfheistíochtaí, scéimeanna pinsin agus árachas saoil le gnéithe inbhuanaitheachta** cabhrú leat:

- do chion a dhéanamh le haghaidh geilleagar níos inbhuanaithe trí infheistíocht a dhéanamh, mar shampla, i mbannaí glasa lena maoinítear fuinneamh in-athnuaithe nó tionscadail eifeachtúlachta fuinnimh agus arna n-eisiúint ag cuideachta nó rialtas; nó trí infheistíu i gcistí agus i mbeartais pinsin nó árachais saoil a infheistíonn i gcuideachtaí atá tiomanta dá n-astaíochtaí gás ceaptha teasa a laghdú, a bhfuil gníomhaíochtaí atá inbhuanaithe ó thaobh an chomhshaoil de acu a liostaítear in ‘tacsanomaíocht Eorpach na hinbhuanaitheachta’, mar a thugtar air, nó a bhfuil cleachtais saothair chothroma acu agus cearta an duine á n-urramú acu;
- Tionchar diúltach comhshaoil níos sóisialta cuideachtaí a mhaolú ar bhonn níos leithne trí infheistíocht a dhéanamh i dtárgí pinsin agus i dtárgí infheistíochta eile a d’fhéadfadh tionchar a imirt ar shamhail ghnó na cuideachta a ndéanann siad infheistíochtaí inti, chun é a dhéanamh níos neamhdhíobháil don chomhshaol. Is féidir le hárachórí ní bainisteoir sócmhainne, mar shampla, a chearta vótála a fheidhmiú mar scairshealbhóir cuideachta chun ceangal a chur ar an gcuideachta a cuid astaíochtaí CO₂ a íslíú ní chun dul i ngleic le neamhionannais inscne.

Is féidir le **hiasachtaí** cabhrú leat an t-athrú aeráide a mhaolú agus oiriúnú dó (e.g. feidhmíocht fuinnimh do theach a fheabhsú nó aistriú chuig foinsí téimh atá neamhdhíobháil don chomhshaol). Is féidir leat tarbhe dhíreach a bhaint as freisin.

Féadfaidh tú, mar shampla, i gcásanna áirithe, téarmaí níos fearr a fháil ar d’iasacht má cheannaíonn tú níos thógann tú maoin le caighdeán feidhmíocha aitheanta níos athchóiríonn tú do mhaoin reatha chun a héifeachtúlacht fuinnimh a fheabhsú. D’fhéadfadh sé seo tú a spreagadh fiú chun eifeachtúlacht fuinnimh do thí a fheabhsú. San fhadtéarma, d’fhéadfá billí fóntais ní b’ísele a foc a bhui le tomhaltas fuinnimh ní b’eilfeachtáí ó thaobh costais de. D’fhéadfaí go mbeadh ní ba mhó ioncaim indiúscartha agat mar thoradh air seo agus d’fhéadfadh do staid airgeadais a bheith ní b’fhearr ó thaobh d’iasacht a aisíoc.

Cá bhfaighidh mé faisnéis faoi na gnéithe inbhuanaitheachta le haghaidh infheistíochtaí, pinsean agus tárgí árachais saoil? (2)

Chun teacht ar phaisnéis faoi na gnéithe inbhuanaitheachta sin, is féidir leat an méid seo a leanas a dhéanamh:

- Léigh go cúramach an phaisnéis a chuirtear ar fáil faoi ghnéithe inbhuanaitheachta. Is féidir an phaisnéis sin a fháil mar chuid den phaisnéis faoin táirge ar shuíomh gréasáin an díoltóra, an bhainc, an bhainisteora sócmhainní, an árachóra ní an chiste pinsin lena mbaíneann. Is féidir leis an bhfaisnéis sin cabhrú leat tuiscint níos éasca a fháil ar ghnéithe inbhuanaitheachta sonracha na dtárgí atá á mbreithniú agat agus iad a chur i gcomparáid le chéile.
- Más gá, sula gcinnfidh tú infheistíocht a dhéanamh, déan teagmháil le gnólacht níos le duine ar féidir leis comhairle a thabhairt duit ar thárgí den sórt sin agus a dhíolann iad – cuir i gcás, do bhanc, do bhróicéir, do ghníomhaireacht árachais etc. I gcásanna áirithe, bíonn ceanglas ar an díoltóir de réir an dlí an t-eolas is gá a chur ar fáil duit leis faoi na hinfheistíochtaí agus faoi na polasaithe árachais saoil agus a gnéithe inbhuanaitheachta. Ina theannta sin, ba cheart dóibh táirge a mholadh duit óna dtairiscint a bheadh in oiriúint do shainroghanna infheistíochta agus inbhuanaitheachta.

Conas is féidir le hárachas cabhrú leat a bheith níos athléimní i gcoinne tubaistí nádúrtha de bharr an athraithe aeráide?

Cuireann an t-árachas cosaint airgeadais ar fáil in aghaidh na gcaillteanas eacnamaíoch a tharlaíonn de dheasca tubaistí nádúrtha. Ina theannta sin, cuireann an t-árachas le hoiriúnú riosca don athrú aeráide. Agus tubaistí nádúrtha ag tarlú níos minice, tá roinnt cineálacha polasaithe árachais baile ann a d’fhéadfadh coinníollacha ní b’fhearr a thairiscint duit más rud é go mbeadh bearta déanta agat ní go nglacfá bearta chun do mhaoin a chosaint ar theagmhais aeráide, ar nós tulite.

(2) Tá roinnt phaisnéise éigeantaí ar leith ann do thomholtóirí a dhéanann iarratas ar na tárgí sin.

LEIDEANNA TÁBHACHTACHA LE COINNEÁIL I gCUIMHNE SULA ROGHNAÍONN TÚ TÁIRGÍ AIRGEADAIS A bhFUIL GNÉITHE INBUANAITHEACHTA ACU

1

Cinn cé chomh tábhachtach is atá an inbhuanaitheacht duit agus cad iad na spriocanna airgeadais is mian leat a bhaint amach sula roghnaíonn tú táirge:

Sula ndéanfaidh tú aon chinneadh airgeadais, sainaithin na saincheisteanna comhshaoil, sochaíocha nó rialachais chorparáidigh atá tábhachtach duitse mar aon leis na spriocanna inbhuanaitheachta is mian leat a bhaint amach. Ansin, déan comparáid idir na táirgí airgeadais agus na gnéithe inbhuanaitheachta atá acu agus roghnaigh an ceann is fearr acu a chomhlíonn do spriocanna airgeadais (toradh, rioscaí agus costais a bhfuiltear ag súil leis) agus na spriocanna inbhuanaitheachta.

2

Iomas nach gcuirfear ar míthreoir thú de bharr an ‘tsnasa ghlais’, tabhair aird ar na coinníollacha agus ar na gnéithe inbhuanaitheachta:

D’ainneoin oibleagáid a bheith ar chuideachtaí faisnéis chothrom agus shoiléir a chur ar fáil do thomholtóirí, d’fhéadfadh táirgí a bheith ar an margadh a bhfuiltear á ligean orthu a bheith níos inbhuanaithe ná mar atá siad.

- Ná bí ag brath ar ainm an táirge amháin. Ní ráthaítear an inbhuanaitheacht má bhíonn focal amhail ‘glas’ nó ‘inbhuanaithe’ in ainm an táirge. Ná lig d’fhaisnéis mhícheart tú a chur ar míthreoir – breathnaigh go cúramach ar an bhfaisnéis faoin táirge maidir le gnéithe inbhuanaitheachta agus déan na gnéithe sin a chur i gcomparáid le chéile.

3

Cuimhnigh nach mbíonn táirgí airgeadais a mbíonn gnéithe inbhuanaitheachta acu saor ó riosca:

Bíonn rioscaí airgeadais cosúil le haon chineál eile táirgí airgeadais ag baint le táirgí airgeadais a mbíonn gnéithe inbhuanaitheachta acu. Coinníg i gcuimhne nach gá go mbeadh téarmaí ní b’fhéarr ag baint le táirgí den sórt sin ná téarmaí traidisiúnta (e.g. rátaí úis níos ísle le haghaidh iasachtaí, táillí níos ísle, etc.).

Ní mór duit smaoineamh i gcónaí sula gcuireann tú do chuid airgid isteach in infheistíocht agus nuair a fhraigheann tú polasaí árachais, pinsean nó iasacht a fháil.

4

Maidir le hinfheistíochtaí agus polasaithe árachais saoil, tóg do chuid ama agus cinneadh á dhéanamh agat agus, más gá, soiléiriú breise a lorg ón ghnólacht nó ón duine a d’fhéadfadh comhairle a thabhairt duit maidir le táirgí den sórt sin agus táirgí den sórt sin a dhíol leat.

Tóg do chuid ama sula ndéanann tú aon chinneadh. Mura bhfuil rud éigin soiléir, nó mura dtuigeann tú é, iarr tulleadh eolais. Cuimhnigh gur cheart don bhanc, don bhróicéir, don ghníomhaire árachais nó don ghnólacht údaraithe eile ceist a chur ort faoi do roghanna inbhuanaitheachta agus faisnéis ábhartha a thabhairt duit ar bhealach simplí agus soiléir.

- B’fhéidir gur mhaith leat na ceisteanna seo a leanas a chur:
 - Cad iad na difríochtaí idir táirge a bhfuil gnéithe inbhuanaitheachta aige agus táirge gan gnéithe inbhuanaitheachta?
 - Cad iad na roghanna atá agam chun infheistíocht inbhuanaithe a dhéanamh?
 - An bhfuil an beartas árachais infheistíochta/saoil atá beartaithe ag teacht le mo shainroghanna inbhuanaitheachta?
 - Cad eile ba chóir dom aird a thabhairt air nuair a bheidh infheistíocht á déanamh agam nó polasaí árachais saoil á roghnú agam?